

9.2.2017

ARVAMUS

Esitaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Saaja: õiguskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb autoriõigusega ja sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste ja muu materjali teatavaid lubatud kasutusviise pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute huvides ning millega muudetakse direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD))

Arvamuse koostaja: Helga Stevens

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Marrakechi lepingu (mis käsitleb avaldatud teoste juurdepääsu lihtsustamist nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele) (edaspidi „Marrakechi leping“) läbirääkimisi peeti eeldusel, et Marrakechi leping on segaleping – mõned arutluse all olnud küsimused kuuluvad ELi pädevusse ja mõned liikmesriikide pädevusse. Viisteist liikmesriiki on juba Marrakechi lepingule alla kirjutanud.

Seda loetakse ajalooliseks lepinguks, kuna see on esimene autoriõiguse erandeid käsitlev leping ja sisaldab ka inimõiguste aspekti. Arvamuse projekti koostaja on pühendunud nägemispuudega isikute juurdepääsu parandamisele autoriõigusega kaitstud töödele. Nägemispuudega inimesed üle maailma saavad raamatutele parema juurdepääsu, kuna paljud organisatsioonid saavad edaspidi saata teoste koopiaid teistesse riikidesse.

Arvamuse projekti koostaja konsulteeris puuetega inimeste organisatsioonide ja huvirühmadega ning leiab, et komisjoni ettepanekusse suhtutakse soosivalt. Teksti tehtud muudatused piirduvad tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni pädevusvaldkonnaga ja sellega, et tagada sõnastuse vastavus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile ning Marrakechi lepingule.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Volitus 1

Komisjoni ettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle *artiklit* 114,

Muudatusettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle *artikleid 19 ja* 114,

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Volitus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Volitus 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise
lepingu protokoll nr 2 subsidiaarsuse ja
proportsionaalsuse põhimõtte
kohaldamise kohta,*

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) Liidu direktiivid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas tagavad õiguste omajatele õiguskindluse ja kõrgetasemelise kaitse. Ühtne õiguslik raamistik aitab kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ning edendab innovatsiooni, loomingut, investeeringuid ja uue infosisu tootmist, sealhulgas digitaalses **keskkonnas**. Selle eesmärk on ka parandada teadmiste ja kultuuri kättesaadavust, kaitstes teoseid ja muud materjali ning lubades kehtestada selliseid erandeid ja piiranguid, mis on avalikes huvides. Õiguste omajate ja kasutajate vahel tuleks tagada õiguste ja huvide õiglane tasakaal.

(1) Liidu direktiivid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdkonnas tagavad õiguste omajatele õiguskindluse ja kõrgetasemelise kaitse. Ühtne õiguslik raamistik aitab kaasa siseturu nõuetekohasele **ja paremale** toimimisele ning edendab innovatsiooni, loomingut, investeeringuid, **tööhõivet** ja uue infosisu tootmist, sealhulgas digitaalses **ja veebikeskkonnas**. Selle eesmärk on ka parandada teadmiste ja kultuuri kättesaadavust, kaitstes teoseid ja muud materjali ning lubades kehtestada selliseid erandeid ja piiranguid, mis on avalikes huvides. Õiguste omajate ja kasutajate vahel tuleks tagada õiguste ja huvide õiglane tasakaal.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Pimedad ja nägemispuude või muu trükikirja lugemise puudega inimesed puutuvad autoriõigusega ja sellega kaasnevate õigustega kaitstud raamatutele ja muudele trükistele juurdepääsul siiani kokku paljude takistustega. Tuleb võtta meetmeid, et suurendada neile teostele kättesaadavas vormis juurdepääsu ja parandada nende ringlust siseturul.

Muudatusettepanek

(3) Pimedad ja nägemispuude või muu trükikirja lugemise puudega inimesed, ***sealhulgas füüsilise puudega inimesed, kes ei ole suutelised raamatut hoidma või käsitsema***, puutuvad autoriõigusega ja sellega kaasnevate õigustega kaitstud raamatutele ja muudele trükistele juurdepääsul siiani kokku paljude takistustega. Tuleb võtta meetmeid, et suurendada neile teostele kättesaadavas vormis juurdepääsu ja parandada nende ringlust siseturul.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Käesolev direktiiv on suunatud inimestele, kes on pimedad või kellel on nägemispuue, mida ei ole võimalik parandada selliselt, et nende nägemisvõime oleks sisuliselt sama nagu inimestel, kellel sellist puuet ei ole, või kellel on taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, mis ***takistab*** neil trükiseid lugemast samamoodi kui isikud, kellel sellist puuet ei ole, või kes ei ole füüsilise puude tõttu suutelised raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama. Direktiiviga kehtestatud meetmete eesmärk on parandada raamatute, ajakirjade, ajalehtede ja muude trükiste ning nootide ja muu trükitud materjali kättesaadavust – kaasa arvatud helikandjal ***kas*** digitaal- ***või*** analoogvormingus – sellises vormis, mis muudab need teosed ja muu materjali kõnealuste isikute jaoks sisuliselt samavõrd kättesaadavaks kui isikutele, kellel niisugust häiret või puuet ei ole. Kättesaadavas vormis on näiteks raamatud, mis on rahvusvahelises pimedate kirjas või

Muudatusettepanek

(5) Käesolev direktiiv on suunatud inimestele, kes on pimedad või kellel on nägemispuue, mida ei ole võimalik parandada selliselt, et nende nägemisvõime oleks sisuliselt sama nagu inimestel, kellel sellist puuet ei ole, või kellel on taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, ***või*** mis ***tahes muud õpiraskused, mis takistavad*** neil trükiseid lugemast samamoodi kui isikud, kellel sellist puuet ei ole, või kes ei ole füüsilise puude tõttu suutelised raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama. Direktiiviga kehtestatud meetmete eesmärk on parandada raamatute, ajakirjade, ajalehtede ja muude trükiste ning nootide ja muu trükitud materjali kättesaadavust – kaasa arvatud helikandjal ***nii*** digitaal- ***kui ka*** analoogvormingus ***ning nii internetis kui ka väljaspool seda*** – sellises vormis, mis muudab need teosed ja muu materjali kõnealuste isikute jaoks sisuliselt samavõrd kättesaadavaks kui isikutele, kellel niisugust häiret või puuet ei ole.

suures kirjas, kohandatud e-raamatud, heliraamatud ja raadioprogrammid.

Kättesaadavas vormis on näiteks raamatud, mis on rahvusvahelises pimedate kirjas või suures kirjas, kohandatud e-raamatud, heliraamatud ja raadioprogrammid.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Seepärast tuleks käesolevas direktiivis ette näha kohustuslikud erandid õigustest, mis on liidu õigusega ühtlustatud ja mis on Marrakechi lepingu kohaldamisalasse kuuluvate kasutusviiside ja teoste seisukohast asjassepuutuvad. Need hõlmavad eelkõige reprodutseerimise, üldsusele edastamise, kättesaadavaks tegemise, levitamise ja laenutamise õigust, mis on ette nähtud direktiivis 2001/29/EÜ, direktiivis 2006/115/EÜ, direktiivis 2009/24/EÜ ning direktiivis 96/9/EÜ, ning direktiivis 96/9/EÜ sätestatud vastavaid õigusi. Kuna Marrakechi lepingus kehtestatud erandid ja piirangud hõlmavad ka helikandjal olevaid teoseid, nagu heliraamatud, on oluline, et need erandid kuuluksid kohaldamisele ka kaasnevate õiguste suhtes.

Muudatusettepanek

(6) Seepärast tuleks käesolevas direktiivis ette näha kohustuslikud erandid õigustest, mis on liidu õigusega ühtlustatud ja mis on Marrakechi lepingu kohaldamisalasse kuuluvate kasutusviiside ja teoste seisukohast asjassepuutuvad. Need hõlmavad eelkõige reprodutseerimise, üldsusele edastamise, kättesaadavaks tegemise, levitamise ja laenutamise õigust, mis on ette nähtud direktiivis 2001/29/EÜ, direktiivis 2006/115/EÜ, direktiivis 2009/24/EÜ ning direktiivis 96/9/EÜ, ning direktiivis 96/9/EÜ sätestatud vastavaid õigusi. Kuna Marrakechi lepingus kehtestatud erandid ja piirangud hõlmavad ka helikandjal olevaid teoseid, nagu heliraamatud, on oluline, et need erandid kuuluksid kohaldamisele ka kaasnevate õiguste suhtes. ***Käesolevas direktiivis sätestatud erandite kasutamine ei tohiks piirata muid, olulisemaid erandeid, mille liikmesriigid on puudega inimeste jaoks ette näinud, näiteks isikliku kasutamisega seotud erandeid.***

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Pidades silmas erandi ainuomast laadi, selle taotletavat ulatust ja vajadust tagada soodustatud isikute jaoks

Muudatusettepanek

(11) Pidades silmas erandi ainuomast laadi, selle taotletavat ulatust ja vajadust tagada soodustatud isikute jaoks

õiguskindlus, ei peaks liikmesriikidel olema lubatud kehtestada erandi kohaldamiseks täiendavaid nõudeid, nagu hüvitamisskeemid või kättesaadavas vormis koopiate kaubandusvõrgus kättesaadavuse eelnev kontroll.

õiguskindlus, ei peaks liikmesriikidel olema lubatud kehtestada erandi kohaldamiseks täiendavaid nõudeid, nagu hüvitamisskeemid või kättesaadavas vormis koopiate kaubandusvõrgus kättesaadavuse eelnev kontroll. ***Sellised täiendavad nõuded võivad minna vastuollu eesmärgiga lihtsustada kättesaadavas vormis koopiate piiriülest vahetamist siseturu piires.***

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, mille osaline **EL** on, tagatakse puudega inimestele õigus saada teabele juurdepääs ning õigus osaleda kultuuri-, majandus- ja ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt tuleb konventsiooniosalistel võtta kooskõlas rahvusvahelise õigusega kõik asjakohased meetmed, tagamaks, et intellektuaalomandi õigusi kaitsvad õigusaktid ei takista ebamõistlikult või diskrimineerivalt puuetega inimeste juurdepääsu kultuurimaterjalidele.

Muudatusettepanek

(13) ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, mille osaline **liit** on **alates 21. jaanuarist 2011**, tagatakse puudega inimestele õigus saada teabele **ja suhtlusele** juurdepääs ning õigus osaleda kultuuri-, majandus-, **poliitika**-, **töö**- ja ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt tuleb konventsiooniosalistel võtta kooskõlas rahvusvahelise õigusega kõik asjakohased meetmed, tagamaks, et intellektuaalomandi õigusi kaitsvad õigusaktid ei takista ebamõistlikult või diskrimineerivalt puuetega inimeste juurdepääsu kultuurimaterjalidele.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14) Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaselt tunnustab ja austab **liit** puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnaelus.

(14) Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaselt **keelab liit diskrimineerimise puude alusel ning** tunnustab ja austab puuetega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnaelus.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – punkt 1

Komisjoni ettepanek

(1) „teos või muu materjal“ – raamatu, ajakirja, ajalehe või muu trükise kujul olev teos, sealhulgas noodid, ning sellega seotud illustratsioonid mis tahes andmekandjal, kaasa arvatud helikandjal, nagu heliraamatud, mis on kaitstud autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega ja mis on avalikustatud või muul viisil õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud;

Muudatusettepanek

(1) „teos või muu materjal“ – raamatu, **e-raamatu**, ajakirja, ajalehe või muu trükise kujul olev teos, sealhulgas noodid, ning sellega seotud illustratsioonid mis tahes andmekandjal, **internetis või väljaspool seda**, kaasa arvatud helikandjal, nagu heliraamatud, mis on kaitstud autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega ja mis on avalikustatud või muul viisil õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud;

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – punkt 2 – alapunkt c

Komisjoni ettepanek

(c) isik, kellel on taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, ning kes seetõttu ei ole suuteline trükitud teoseid lugema sisuliselt samal tasemel nagu isik, kellel sellist häiret või puuet ei ole; või

Muudatusettepanek

(c) isik, kellel on taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, **või mis tahes muud õpiraskused**, ning kes seetõttu ei ole suuteline trükitud teoseid lugema sisuliselt samal tasemel nagu isik, kellel sellist häiret või puuet ei ole; või

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. *Liikmesriigid peavad tagama, et lõikes 1 sätestatud erandeid autoriõigusest ja sellega kaasnevast õigusest ei saaks asendada tehnoloogiliste meetmete või lepinguga.*

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Hiljemalt [kaks aastat pärast ülevõtmiseks ette nähtud kuupäeva] esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande siseturul muude kui artikli 2 lõikes 1 määratletud teoste või muu materjali soodustatud isikutele kättesaadavas vormis juurdepääsetavuse kohta ning teoste ja muu materjali kättesaadavuse kohta isikute jaoks, kellel on muu kui artikli 2 lõikes 2 osutatud puue. Aruandes tuleb anda hinnang selle kohta, kas tuleks kaaluda käesoleva direktiivi kohaldamisala muutmist.

Hiljemalt [kaks aastat pärast ülevõtmiseks ette nähtud kuupäeva] esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande siseturul muude kui artikli 2 lõikes 1 määratletud teoste või muu materjali soodustatud isikutele kättesaadavas vormis juurdepääsetavuse kohta ning teoste ja muu materjali kättesaadavuse kohta isikute jaoks, kellel on muu kui artikli 2 lõikes 2 osutatud puue. Aruandes tuleb anda hinnang – ***võttes arvesse tehnoloogilisi arenguid ja eriti puuetega inimesi abistavaid olemasolevaid tehnoloogiaid ning nende tehnoloogiate kättesaadavust*** – selle kohta, kas tuleks kaaluda käesoleva direktiivi kohaldamisala muutmist.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Mitte varem kui [viie aasta möödumisel direktiivi ülevõtmiseks ette nähtud tähtpäevast] viib komisjon läbi direktiivi hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajaduse korral järeldustele ettepanekud direktiivi muutmiseks.

Muudatusettepanek

Hiljemalt [viie aasta möödumisel direktiivi ülevõtmiseks ette nähtud tähtpäevast] – **võttes samuti arvesse tehnoloogilisi arenguid seoses juurdepääsetavusega** – viib komisjon läbi direktiivi hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajaduse korral järeldustele ettepanekud direktiivi muutmiseks. **Komisjoni aruandes võetakse arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna toimijate, valitsusväliste organisatsioonide ja sotsiaalpartnerite, sealhulgas puuetega inimeste organisatsioonide ja eakaid inimesi esindavate organisatsioonide seisukohti.**

**LISA: LOETELU ÜKSUSTEST VÕI ISIKUTEST,
KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA ON TEAVET SAANUD**

Järgnev loetelu on koostatud üksnes vabatahtlikkuse alusel ning selle eest vastutab ainuisikuliselt arvamuse koostaja. Arvamuse koostaja sai arvamuse projekti koostamisel teavet järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Euroopa Pimedate Liit (EBU)
Euroopa Puuetega Inimeste Foorum (EDF)

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste ja muude objektide lubatud kasutusviisid pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute jaoks ning direktiivi 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas) muutmine
Viited	COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 6.10.2016
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	EMPL 24.11.2016
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Helga Stevens 28.11.2016
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	8.12.2016
Vastuvõtmise kuupäev	25.1.2017
Lõpphääletuse tulemus	+: 49 –: 0 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Laura Agea, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Marco Valli

NÕUANDVAS KOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

49	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
EFDD	Laura Agea, Marco Valli
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
NI	Lampros Fountoulis
EPP	Georges Bach, Heinz K. Becker, Dieter-Lebrecht Koch, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
Green/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu